

Memòria d'excavació arqueològica Can Humet de Dalt. Polinyà (Vallès Occidental)

Roser Enrich Gregori, Teresa Casas Selvas

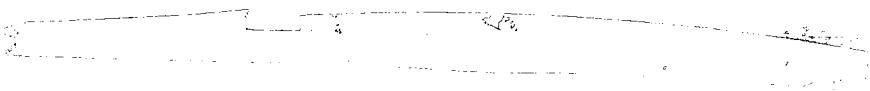

Avís legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

INDEX

Introducció.....	1
Situació.....	2
Excavació Sector A.....	2
Cronologia.....	7
Conclusions.....	7
Excavació Sector B.....	9
Cronologia.....	11
Conclusions.....	12
Notes.....	13
Descripció de les làmines.....	15

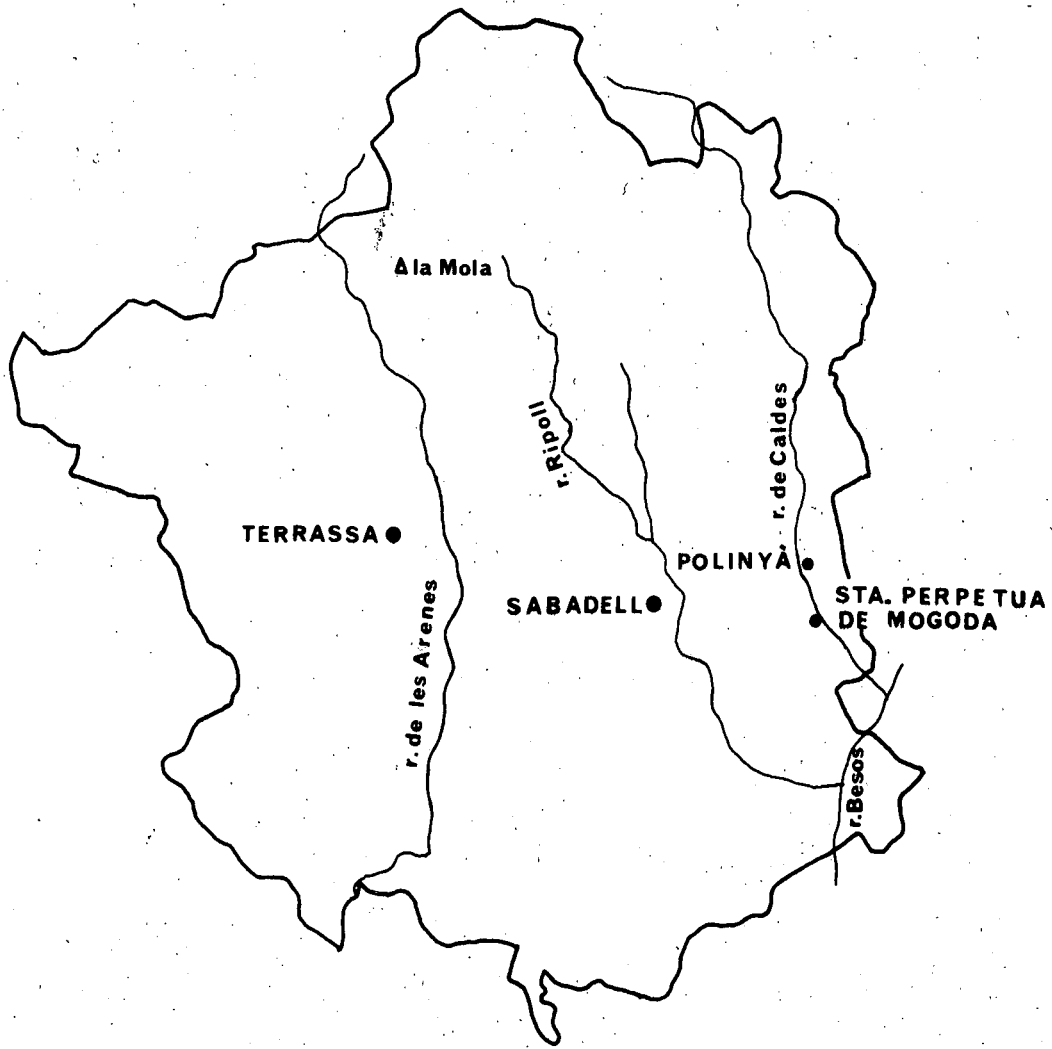

INTRODUCCIO

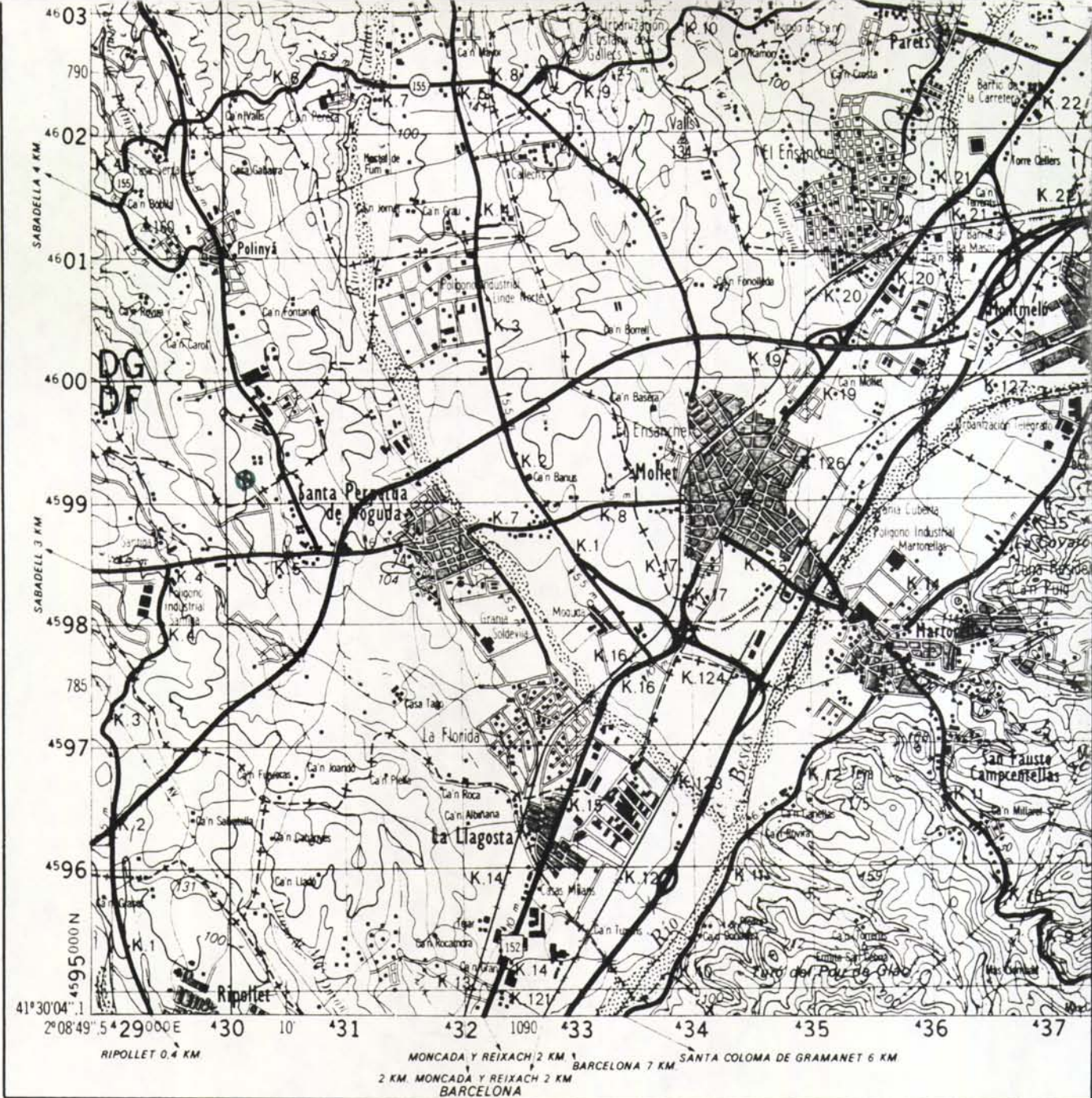
En el transcurs d'uns treballs de rebaix, fets a finals del mes de Juny del 1986, per a la construcció d'unes naus industrials al Poligon industrial de Can Humet de Dalt a Polinyà del Vallès (vid. mapa), va apareixer, en una de les parcel·les, una taca de terra gris, en la qual s'apreciaven en superfície diversos fragments de tègula i escòria de ceràmica. En una altra zona d'aquests rebaixos, aparegueren, en un dels tallis, els restes d'una tomba de tègula.¹ (Fig. 1)

La intervenció arqueològica, amb caràcter d'urgència, s'inicià el primer de juliol i durà fins el dia 5, aquesta es centrà prioritàriament en el que s'anomenà Sector A (taca de terres grises)

En el Sector B (enterrament de tegula), a causa de la poca disposició que en un principi mostrà el propietari dels terrenys², només fou possible fer-ne un croquis abans que la màquina excavadora el destruís totalment; finalment només quedà la impronta d'una de les seves cares en el marge Nord, que limita amb els terrenys d'un altre propietari³. D'altra banda, en aquest sector s'hi tornà a intervenir durant el mes de desembre al apareixer una segona tomba.

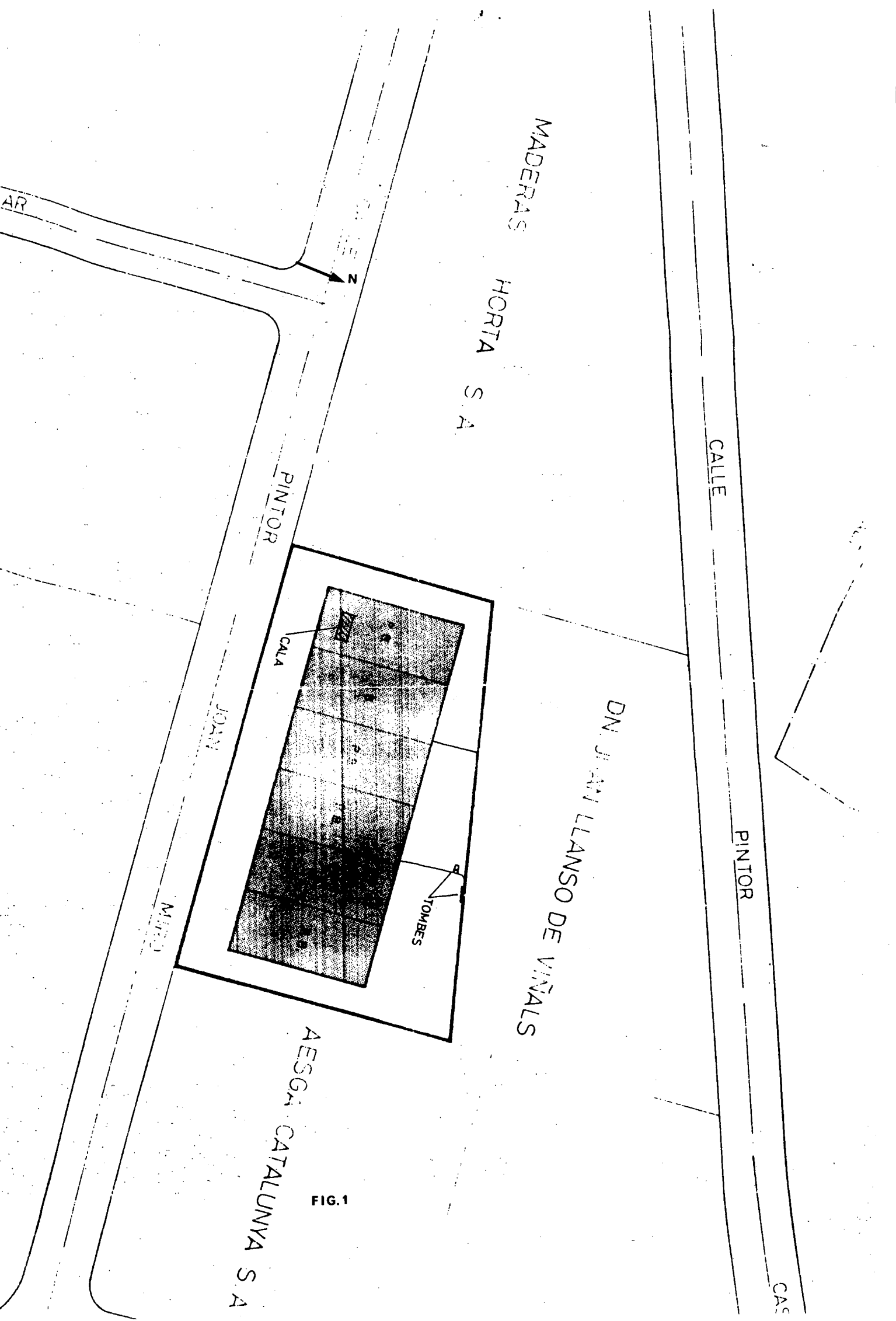
MAPA. VALLES OCCIDENTAL E#250 000

Prohibida la reproducción total o parcial-Depósito Legal M. 14.087-1959

MAPA MILITAR DE ESPAÑA NUM.37-15 ESCALA 1:50.000

MAPA 2

MADERAS

HORTA S.A.

CALLE

PINTOR

CALA

JOAN

MIRÓ

TOMBES

DN. J. AM. LLANSO DE VIÑALS

PINTOR

AESGA CATALUNYA S.A.

FIG.1

CAS

SITUACIO

El polígon industrial de Can Humet de Dalt es troba situat a la plana del Vallès, en la zona on llinden els municipis de Polinyà del Vallès i Sta. Perpetua de la Moguda. L'accés a la zona on s'ha practicat la intervenció arqueològica és fàcil i es pot fer per la carretera de Sabadell a Sta. Perpetua, en direcció a aquesta última localitat, girant a l'esquerra al Km 5, on hi ha una indicació i un plànol del polígon, o bé des de Polinyà.

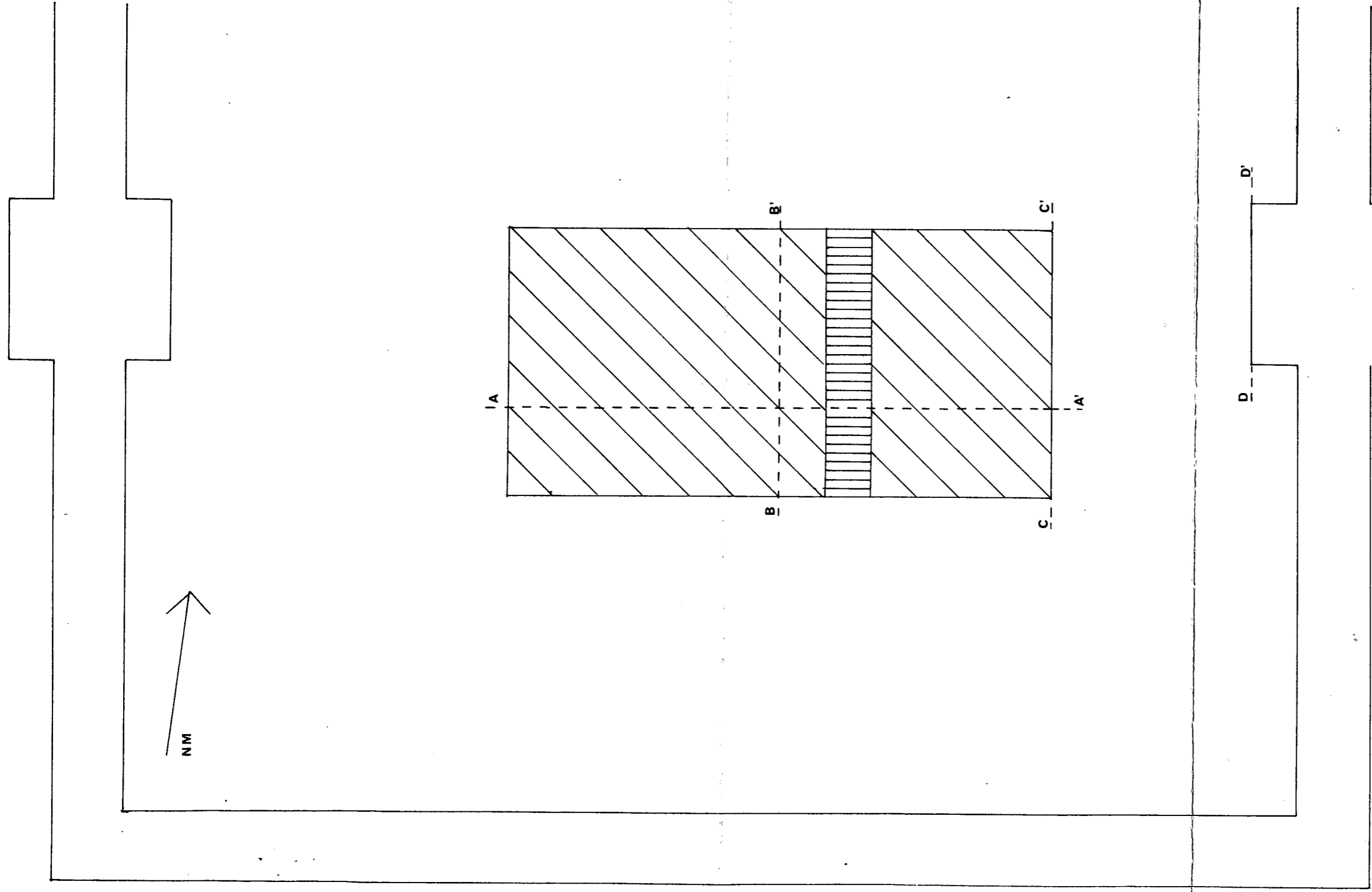
Les coordenades geogràfiques en respecte el meridià de Greenwich són 299'45'' de longitud Est i 41932'27'' de latitud Nord, les UTM són 31TDF302997 i l'alçada sobre el nivell del mar és de 100m

Aquesta és una zona d'argiles quaternàries, típiques de la comarca del Vallès.

EXCAVACIO SECTOR A: Taca de terres grises

L'objectiu fou delimitar l'extensió i superfície d'aquesta taca i definir quina era la possible estructura que podia testimoniar.

Es va fer un quadre de 6 x 3 metres que circunscrivia la taca, i s'establí el nivell 0 a 23 cms del sòl del moment. (fig.2) El sistema d'excavació i registre utilitzat

- /// DELIMITACIO ZONA EXCAVACIO
- |||| RASA DE SONDEIG
- LINIA FONAMENTS NAU INDUSTRIAL
- - - - SECCIONS EFECTUADES

FIG.2 CAN HUMET DE DALT (POLINYA)
 PLANTA DE SITUACIO GENERAL E 1:50 (SECTOR A)

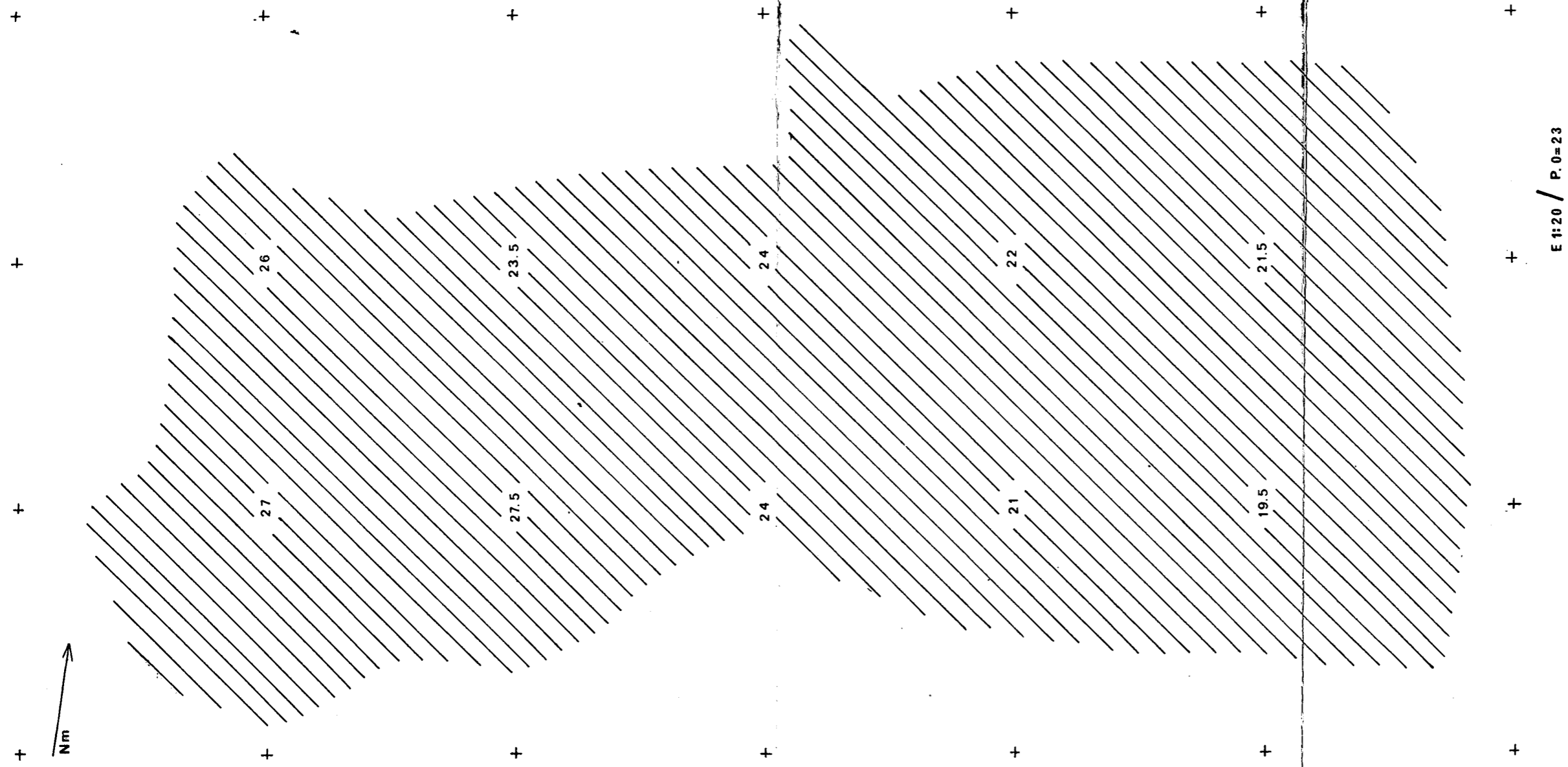
fou el Harris.

Un cop netejada la zona, ens aparegué una taca de forma subrectangular que amidava aproximadament 5'50 m. de llarg, per uns 2 m. d'amplada (fig.3, LAM. I, 1)

A aquest nivell se li donà el nom de Unitat Estratigràfica 1 (UE1) que farcia la UE 2, rebaix en el substrat natural d'argila propi de la zona. La UE 1 estava composta bàsicament per argila, de consistència molt dura i compacta, i hi apareixien també alguns carbons de tamany petit, arrels i cargols. Degut a la seva consistència dura⁴ el rebaix d'aquesta Unitat Estratigràfica es feu amb pic, saltant la terra en terrossos de dimensions considerables, de fins a 15 cms. de gruix.

Quant al material arqueològic, aquest és escàs i majoritàriament sense forma, essent la característica general el seu estat fragmentari, extremadament rodat i concrecionat; pel què fa referència als tipus, hi són presents la tègula, l'imbrex, restes de fauna, escòria ceràmica, ceràmica de tradició ibèrica i àmfora romana (veure inventari del material) (fig.7, n^o1, 2).

Aixecada la UE.1 ens aparegué un nivell compost per argila de consistència menys dura que l'anterior, de color marró fosc amb abundància de partícules de carbó, aquest rebé el

E 1:20 / P. 0=23

FIG.3 CAN HUMET DE DALT (POLINYA).PLANTA UE1

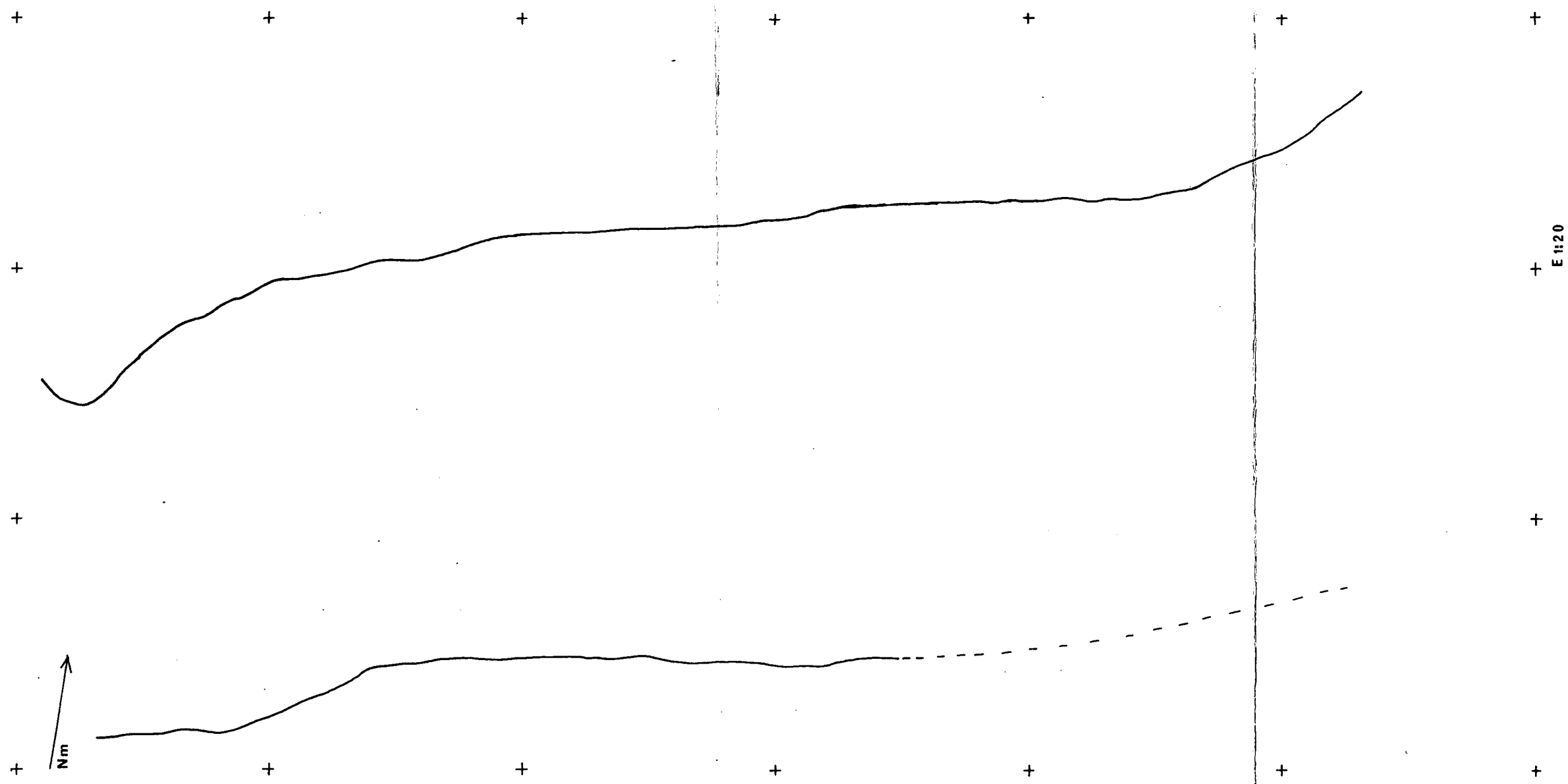
nom de UE.3.

Aquest nivell no evidenciava cap estructura,tenia uns dos metres d'amplada aproximadament, essent els seus límits totalment irregulars(fig.4), i augmentava de potència de Oest a Est prolongant-se en aquest sentit; s'apreciava el seu final en els talls d'un dels forats de fonamentació de la nau(figs.5,6,LAM I,2,LAM II)

Dins del quadre d'excavació i en sentit Nord-Sud, es practicà una trinxera de prospecció per tal de delimitar la potència de UE.3 i si a sota d'aquest nivell ens en apareixien de nous o trobàvem el substrat d'argila, donant-se el segon cas(fig.2)

Quant al material arqueològic, aquest és més escàs que en la UE.1, podent-se considerar aquest nivell pràcticament estèril,els pocs materials que conté estan situats en la seva cota més superior.Els tipus presents són els següents: Tègula,imbrex,ceràmica de tradició ibèrica,ceràmica grollera de cuina,àmfora romana d'entra la que destaca una vora de Dressel 7/11 amb pasta de la bètica,tova volcànica,argila cuïta i pedres que semblen haver sofert l'acció del foc.(vid. inventari del material i fig 6 nº3,4 i 5)

Aquests materials es caracteritzen,com els de la UE.1, per estar molt rodats i concrecionats i ser en la seva majoria informes

E 11:20

FIG.4 PLANTA FINAL UE3

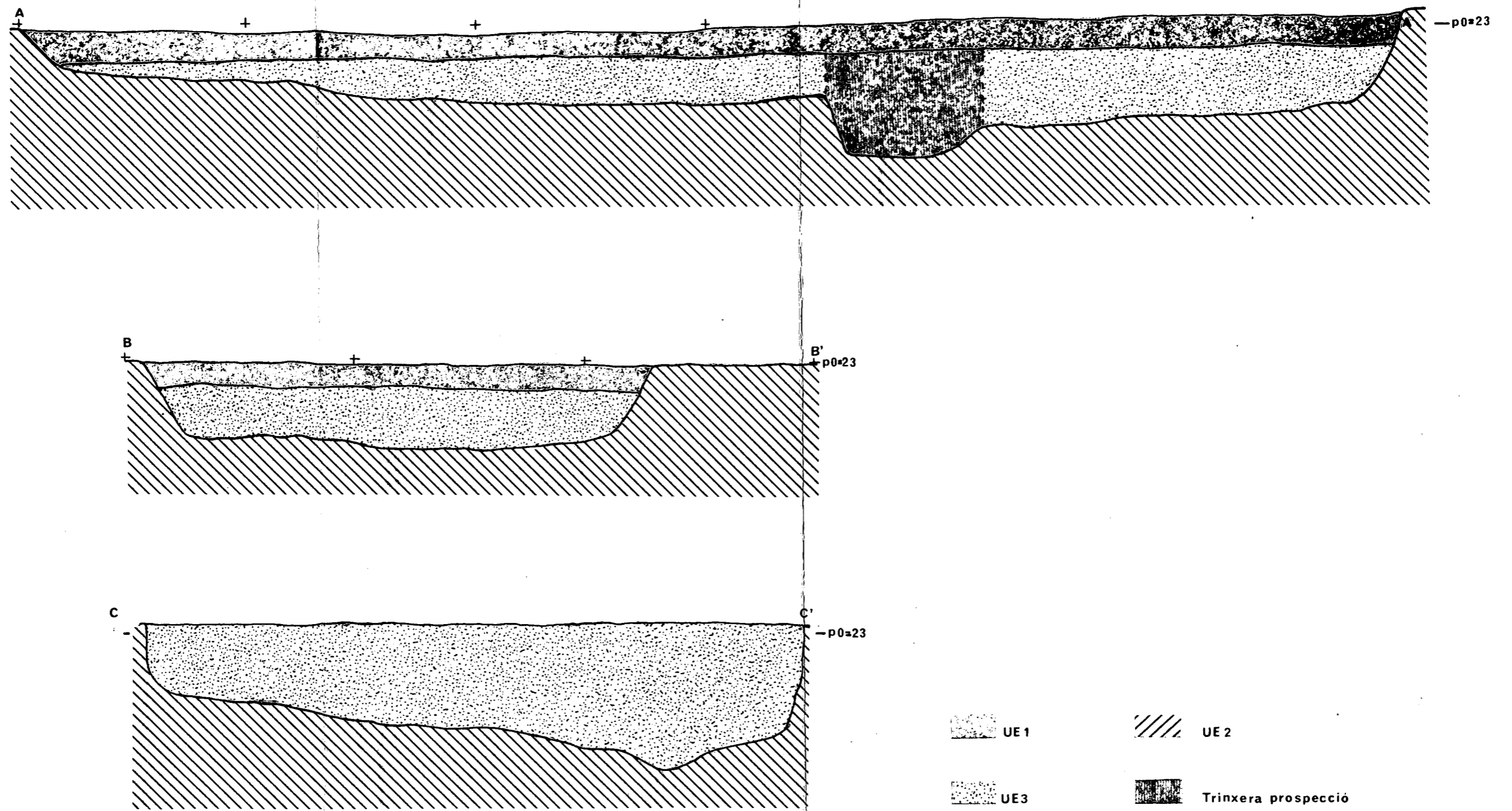

FIG.5 SECCIONS A-A' B-B' C-C' (SECTOR A) E:20

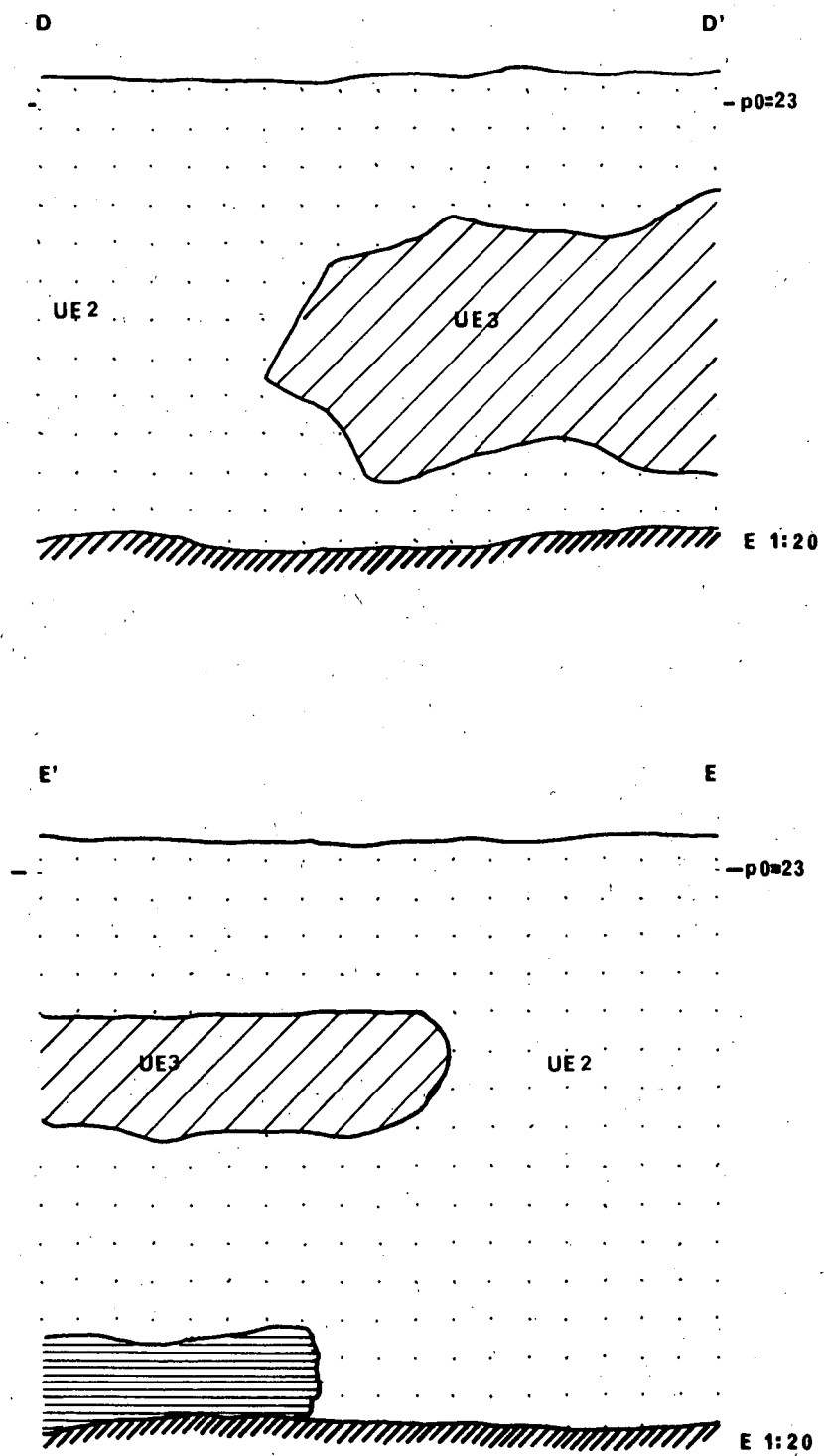
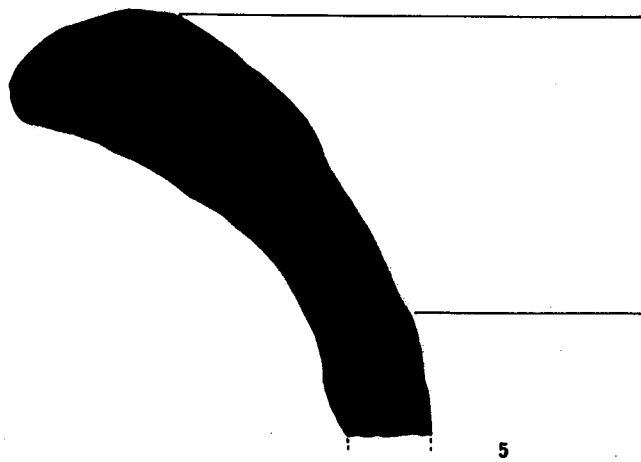
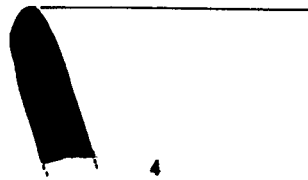
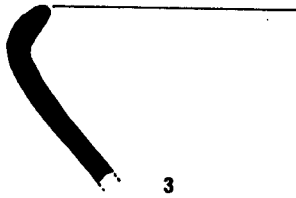
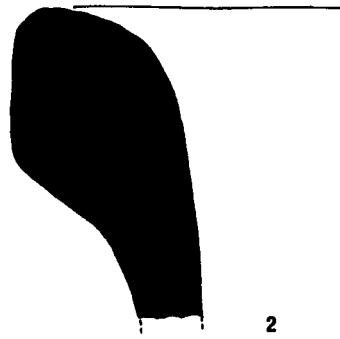
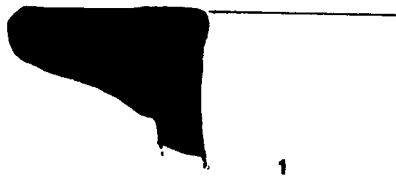

FIG.6 SECCIONS OEST (D-D') I EST (E'-E), FORAT FONAMENT

E 1:1

FIGURA 7

Figura 7, descripció dels materials.

1: C.H.86.1.1, Fragment de vora de Kalathos. Pasta de tipus sandwich, tova i ben depurada; les superfícies exteriors són de color marró ataronjat. El seu diàmetre màxim és de 22 cms.

2: C.H.86.1.2, Fragment de vora d'àmfora Dressel 2/4. Pasta tova amb abundant desgredant de quars i mica. Color marró ataronjat; probablement producció de la tarraconense.

3: C.H.86.3.12, Fragment de vora reentrant d'una pàtera de petites dimensions. Pasta tova, ben depurada i amb petites partícules de mica, és excessivament cuïta. Color gris fosc.

4: C.H.86.3.24, Fragment de vora de ceràmica a mà. Pasta amb desgredant gruixut de quars i mica; les superfícies semblen haver estat allisades. Color gris a l'interior i beig fosc a les superfícies. És molt petit i rodant.

5: C.H.86.3.14, Fragment de vora d'àmfora Dressel 7/11, pasta tova amb petit i abundant desgredant de

mica,quars i partícules de color vermell.Color beig a l'exterior i rosat a l'interior.

CRONOLOGIA

Quant a la cronologia, l'únic material que ens dona un indicatiu en aquest sentit són les dues vores d'àmfora romana localitzades, una de Dressel 2/4 amb pasta de la tarraconense, que apareixia en la UE.1 i una de Dressel 7/11 amb pasta de la bètica, que apareixia en la UE.3, el perfil del llavi d'aquesta vora és exvasat i obert amb la part superior engruixida formant una banda còncaua en la cara externa, segons l'evolució d'aquesta forma proposada per Beltran, correspondria a mitjans del segle I d.C. (fig.6, nº 2 i 6)

Així doncs aquests dos tipus d'àmfora ens porten a un moment cronològic de segona meitat del segle I d.C. a mitjans del segle II d.C., sense poder precisar gaire més.

CONCLUSIONS

Degut a les característiques formals de les UE.1 i UE.3, que no defineixen estructures concretes i a l'estat extremadament fragmentat del material, així com de la seva presència dispersa, podem emetre tres hipòtesis:

La primera possibilitat és que aquesta zona estigui dins l'àrea d'influència d'un assentament rural romà pròxim, encara no localitzat, el que explicaria la fragmentació i

dispersió del material localitzat.

Una segona hipotesi ve donada pel fet que és possible que si en algun moment hagués existit una estructura romana, aquesta hagués desaparegut en una època anterior a l'actual, Edat mitjana o bé època moderna, degut a què aquesta zona ha estat molt conreada.

Una tercera possibilitat és que l'estructura que pogués haver-hi hagut, hagi estat destruïda durant els treballs de rebaix fets l'any 1986, quedant només les restes finals, taca de terra gris objecte de l'excavació.

Creiem que interpretar-ho com un fons de sitja més o menys deteriorat, seria erroni, bàsicament per les dimensions que té, i que hauriem de buscar paral·lels amb zones de deixalles de la vida quotidiana d'assentaments rurals romans no massa allunyats d'aquest. La manca d'excavacions i troballes d'aquesta mena fa que no puguem oferir paral·lels. Aquesta mancança es fa més palesa encara quan veiem que en les excavacions de les vil·les romanes es concentren els treballs en les zones domèstiques i només de fa uns anys cap aquí (bàsicament des de que A. Carandini començà a excavar a Setefinestre) es valora l'excavació de les zones artesanals i industrials.

EXCAVACIO SECTOR B:Tombes de tegula

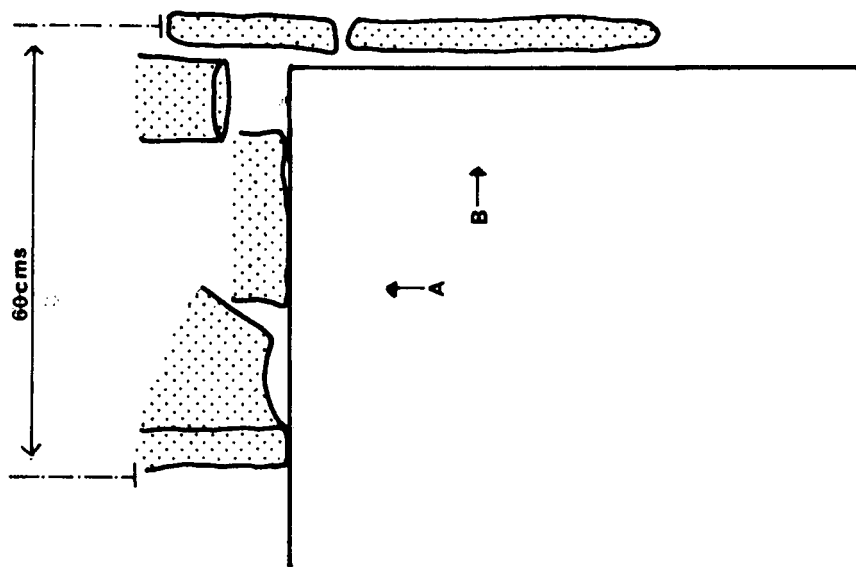
La intervenció en aquest sector s'ha efectuat en dos moments, durant el mes de juliol del 1986 i durant el mes de desembre del mateix any.

Intervenció del mes de juliol del 1986

Com a conseqüència dels rebaixos realitzats en aquest sector, aparegué una tomba de tégula orientada en direcció Est-Oest, a la que anomenem Tomba 1. Com ja s'ha dit la poca disposició mostrada en principi pel propietari i l'empresa constructora, només fou possible aixecar un croquis de la tomba així com fotografiar-la^s abans de què la màquina excavadora la destruís totalment (figs. 8, 9 i 10, LAM III), quedant només la impronta d'una de les seves cares en el marge Nord (LAM V), quan nosaltres vam iniciar la intervenció.

Intervenció del mes de desembre del 1986

Al ser rebaixat encara més el marge on s'havia localitzat la Tomba 1 aparegué, seccionada, una nova tomba de tégula a la que anomenem Tomba 2. Era visible en el tall una tegula inclinada de Sud a Nord i a sota seu, dos ossos que per les

 TEGULA

FIG.8 CROQUIS TOMBA 1 (VISTA EN PLANTA)

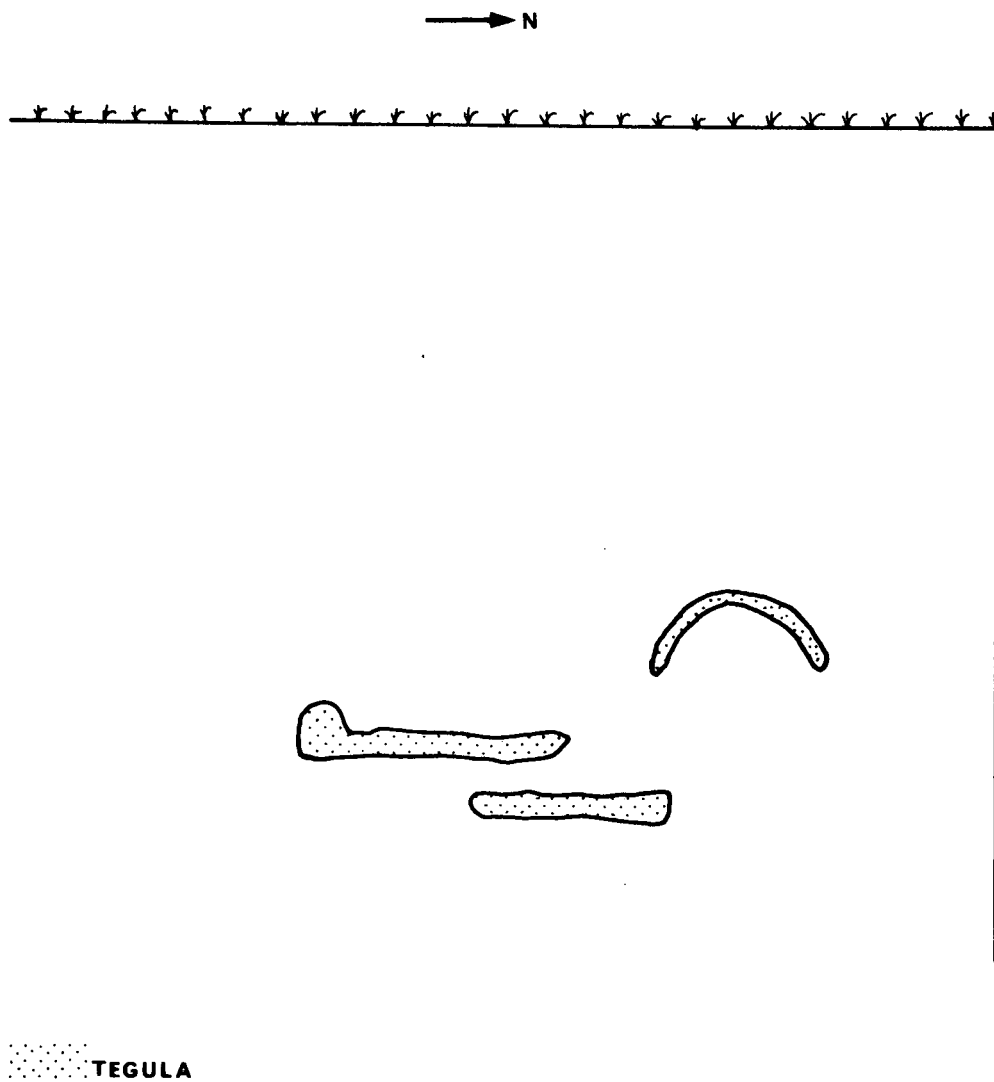

FIG.9 CROQUIS TOMBA 1 (VISTA EN SECCIO A)

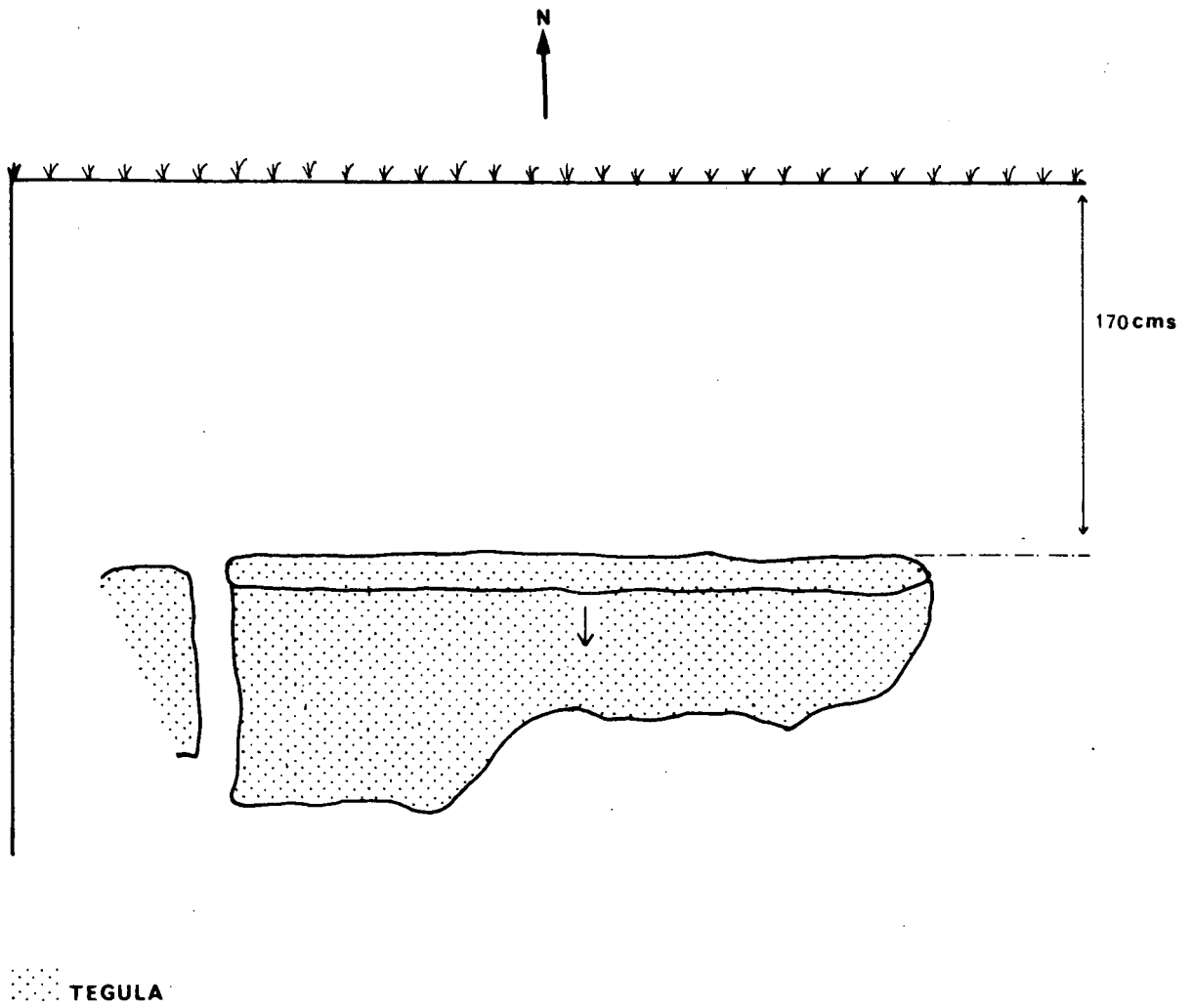

FIG. 10 CROQUIS TOMBA 1, VISTA EN SECCIO B

seves característiques formals semblaven tíbies. (fig. 11, LAM V).

Per tal de veure l'orientació que podia tenir l'enterrament, es feu una cala rectangular d'un metre d'ampla per 1'50m. de llarg, coincidint l'extrem est d'aquesta amb el marge on apareixia la tomba seccionada.

Es procedí a l'excavació de la cala horitzontalment, aparegueren tres nivells sedimentològics diferents (UE.1, UE.2, UE.3) abans d'arribar a la tomba. Aquests nivells eren arqueològicament estèrils.

El primer nivell (UE.1) i més superior, estava compost per argila compactada mecànicament durant els treballs de parcel·lació del sector, la seva consistència era dura i presentava un color marró-vermell.

El segon nivell (UE.2) estava compost d'argila més solta que l'anterior i el color era marró; tenia una potència màxima de 15 cms. a la part Nord aprimant-se fins a 3 cms. a la part Sud. Era només present a la part Est de la cala.

Per sota d'aquest apareixia una capa bastant prima (3 a 6 cms.) de sorra de gra fi (UE.3) que només apareixia en el terç Est de la cala.

Es probable que aquestes dues últimes capes corresponguin als diferents processos de sedimentació de l'argila, però

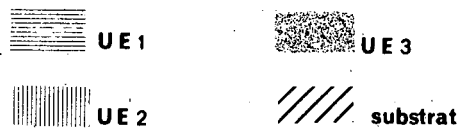
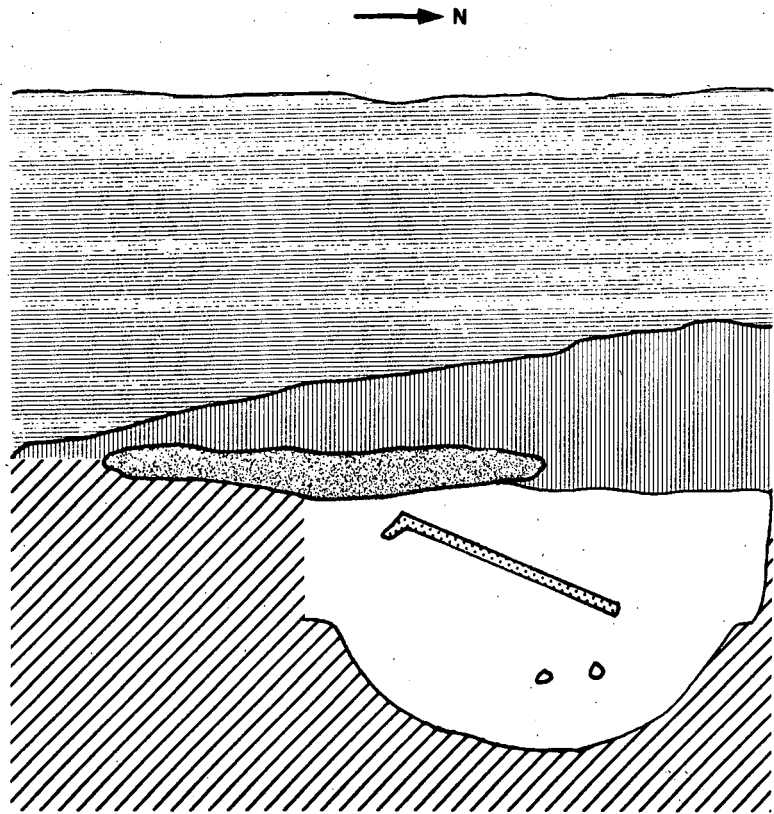

FIG.11 SECCIO TOMBA 2. E1:10; P0:50cm sobre terreny

crida l'atenció el fet que es trobin just a sobre la zona de l'enterrament.(fig.11).

En arribar a l'enterrament(fig.12 i 13,LAM VI) es veié que seguia una orientació paral·lela a la Tomba 1, de la qual distava aproximadament 2 mts.,aquí en sentit Est-Oest, conservant-se la part inferior de les tíbies amb els corresponents peronés i traces molt malmeses dels peus.També s'observà la limitació semicircular de la tomba, retallada en el substrat d'argila i un altre fragment de tègula, sense donar cap més material arqueològic.

CRONOLOGIA

Les tombes 1 i 2 de Can Humet de Dalt, pel fet de trobar-se en una àrea on han aparegut restes romanes(vid.Sector A) i per la seva tipologia,creiem que són romanes encara que pel fet de no haver donat cap mena de material arqueològic que les dati podrien tenir una cronologia molt ampla,perdurant inclús fins l'Alta Edat Mitjana⁴

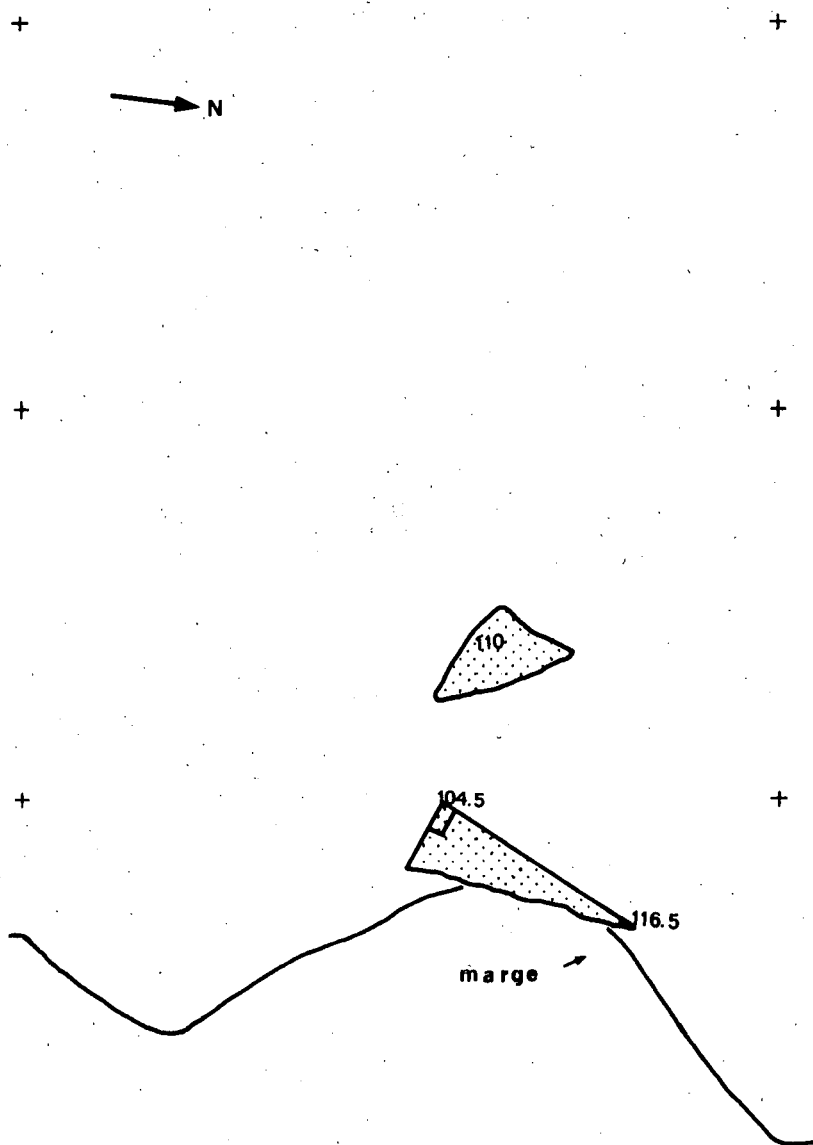

FIG.12 TOMBA 2. PLANTA 1 E 1:10

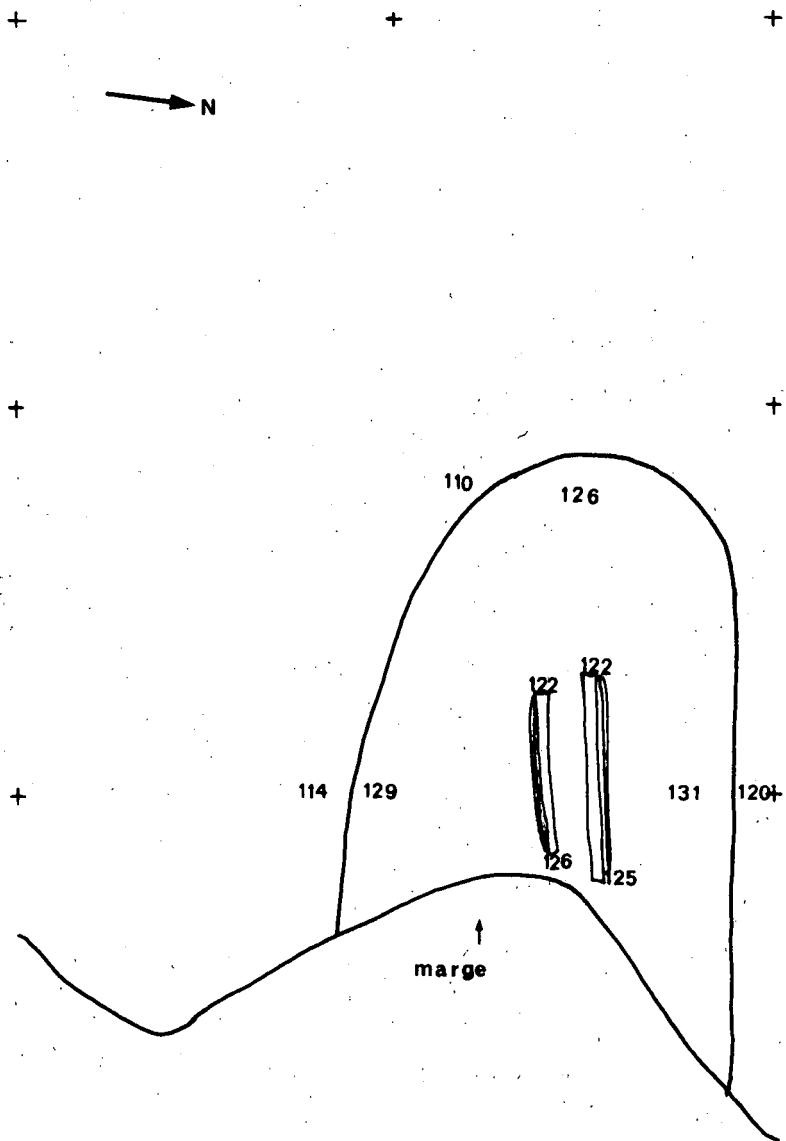

FIG.13 TOMBA 2 PLANTA 2 E 1:10

CONCLUSIONS

Les tombes 1 i 2 de Can Humet de Dalt les hem de relacionar amb l'hipotètic assentament rural romà al que hem fet esment en parlar del Sector A, i ens hem d'inclinar a pensar que, encara que podria tractar-se de dues tombes aïllades, formen part d'una autèntica necropolis rural; hipòtesi que serà possible asseverar o refutar en el moment que es practiquin noves excavacions a la zona.

Per la situació i orientació d'aquestes dues tombes s'hauria de vigilar sobretot els possibles moviments de terra que es practiquin en els terrenys veïns, encara no urbanitzats, que llinden al Nord amb les tombes que ens ocupen, doncs sembla que és en aquella direcció que pot prolongar-se la hipotètica necròpolis. (fig.1, terrenys pertanyents a D. Juan LLansó de Vinyals)

NOTES

- (1) La notícia de la troballa fou donada al Servei d'Arqueologia per Pere Garcia del Museu de Sta.Perpetua de la Mogoda.
- (2) Sr.Marquès,gerent de l'empresa de productes químics DIVERSEY S.A.E.situada en el mateix polígon industrial.
- (3) Veure fig.1, sr. Juan Llansó de Vinyals,el qual mostrà interès en saber com havia d'actuar perquè li miresin si en el seu terreny hi havia restes arqueològiques en cas de què volgués edificar.
- (4) Aquesta zona havia estat compactada mecànicament.
- (5) Realitzats per Pere Garcia,membre del Grup pro Arqueologia del Museu de Sta Perpetua de la Mogoda.
- (6) Vid. SERRA RAFOLS,J de C. MALUQUER DE MOTES,J.
"Enterramientos de tegulae i losas en la montaña de Sant Llorenç del Munt" a AMPURIAS IX-X 1947-48 i

RIU,E."Notícia sobre enterraments barcelonins de l'Alta Edat Mitjana" a Necrópolis i Sepultures Medievals de Catalunya ACTA/MEDIEVALIA Annex 1.Barcelona 1982.

DESCRIPCIO DE LES LAMINES

LAMINA I

1-Sector A a l'inici de l'excavació, s'aprecia la taca de terra gris.

2-Sector A, final excavació.

LAMINA II

1-Sector A, forat fonamentació, tall W

2-Sector A, forat fonamentació, Tall E

LAMINA III

1 i 2- Tomba 1

LAMINA IV

Impromtes Tomba 1

LAMINA V

Tomba 2, seccionada en el marge.

LAMINA VI

Diferents moments d'excavació de la Tomba 2

LAMINA I

1

2

LAMINA II

1

2

LA MINA III

1

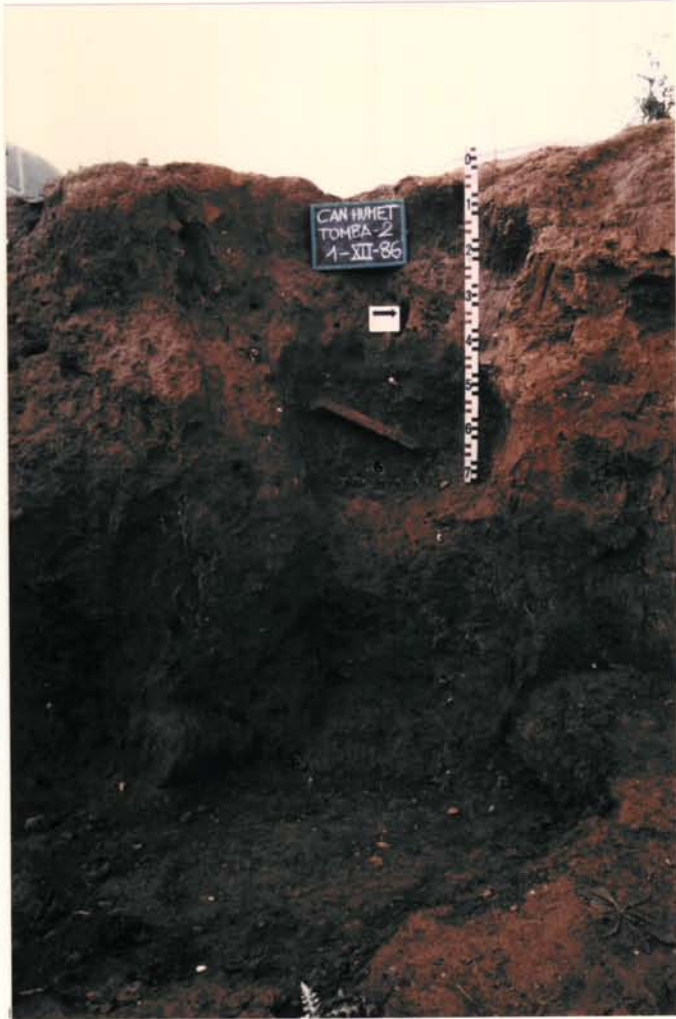

2

LAMINA IV

LAMINA V

LAMINA VI

1

2